Kattaqo‘rg‘on davlat pedagogika instituti Filologiya va ijtimoiy fanlar fakulteti
60110700 - O‘zbek tili va adabiyoti
3-bosqich yo‘nalishi talabalariga 5-semestr uchun
« O‘zbek adabiyotini o‘qitish metodikasi » fanidan yakuniy nazorat savollari
Imtihon shakli: yozma

TASDIQLAYMAN
O‘quv-uslubiy boshqarma boshlig‘i
_____ I.Madatov
2026-yil 14-oktabr

№	1-QISM “OSON SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning kirish qismidan asosan nazariy savollardan iborat bo’ladi (tayanch iborasi bo’ladi).	2-QISM “ODDIY SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 1-rejasidan asosan mulohazaviy savollardan iborat bo’ladi (tayanch iborasi bo’ladi).	3-QISM “MURAKKAB SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 2-rejasidan asosan qoidalar, teoremalar, kabi savollardan iborat bo’ladi (tayanch iborasi bo’lmaydi).	4-QISM qism “MURAKKAB SAVOLLAR 2” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 3-rejasidan asosan tendensiyalar, paradigmalar, konsepsiyalar kabi savollardan iborat bo’ladi (tayanch iborasi bo’lmaydi).	5-qism “QIYIN SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning xulosa yani yakuniy qismidan asosan talabani mustaqil fikrlashga, mavzuni to’liq anglashga yo’naltiradigan savollardan iborat bo’ladi (tayanch iborasi bo’lmaydi).
1	1.Asar matnini tanishtirishning usullari haqida ma’lumot bering.(hikoya, muammoli qismini tanishtirish, texnik vositalar bilan tanishtirish, og‘zaki yoddan tanishtirish)	1.Lirik asarlar matni ustida ishlashda e’tibor qaratishi lozim bo‘lgan jihatlar haqida ma’lumot bering.(vazn, tur, poetika, lug‘at)	1.Tanlab o‘qish haqida ma’lumot bering.	1.G‘azal janri matni ustida ishlashda qay jihatlarga e’tibor qaratish lozim?	1.O‘quvchilarga O‘qish va asar matni ustida ishlash uchun beriladigan uy vazifalarining ahamiyati nimalardan iborat?
1	Adabiyot darslarida o‘quvchilarni asar qahramonlarini baholashga o‘rgatish	Adabiyot darslarida o‘quvchilarni asar qahramonlarini baholashga o‘rgatish	2.Dramatik asarlar matni ustida ishlashda e’tibor qaratish lozim jihatlar nimalardan iborat?	2.Roman janri matni ustida ishlashda qay jihatlarga e’tibor qaratish lozim?	2.Tabiat tasviri va badiiy asar tuyg‘ulari ifodasi o‘rtasidagi uyg‘unlik. (“Yulduzli tunlar” romani misolida)
2	3Obraz tushunchasiga ta’rif va adabiyot darslarida obraz tahlili haqida ma’lumot bering.(obraz, obraz turlari.)	3.Asarda tilga olingan qahramon tili va uslubi haqida ma’lumot bering. (Tayanch tushunchalar: *badiiy asar tili, tasviriy vositalar, iboralar, qahramonlar nutqi)*	3.Badiiy matn ustida ishlashda o‘quvchilarning asar qahramonlarini baholash ko‘nikmasini shakllantirishda nimalarga e’tibor berish kerak?	3.O‘quvchilar og‘zaki va yozma nutq malakalarini oshirishning shakl va usullari haqida fikringizni bildiring.	3.Rivojlangan mamlakatlarda o‘quv topshiriqlariga beriladigan topshiriqlariga beriladigan e’tibor va ularning turlari haqida ma’lumot bering.
2	Adabiyot o‘qitish metodikasining ob'yekti va predmeti nima? (Tayanch tushunchalar*: fan, predmet, maqsad, vazifa, obyekt)*	Adabiyot o‘qitish metodikasining umumnazariy masalalari haqida ma’lumot bering. (Tayanch tushunchalar: metod, ta’lim, tarbiya, kasbiy kompetentlik)	Adabiyot o‘qitish metodikasining umumnazariy masalalari haqida ma’lumot bering. (Tayanch tushunchalar: metod, ta’lim, tarbiya, kasbiy kompetentlik)	Adabiyot o‘qitish metodikasi fanining adabiyotshunoslik va pedagogika fanlaridan farqli jihatlarini bir asar misolida sharhlab bering.	Adabiyot o‘qitish metodikasi fan sifatida ilmning alohida turi bo‘lish uchun qo‘yiladigan talablarga javob bera olishini misollar keltirgan holda ifodalab bering.
3	: «...Bo‘lajak o‘qituvchining kasbiy kompetentliligi» deganda nimalarni tushunasiz? (Tayanch tushunchalar: bilim, ko’nikma, tajriba)	Adabiyot o‘qitish metodikasining tarixi va shakllanishi haqida ma’lumot bering (Tayanch tushunchalar: sharq xalqlari, turkiy xalqlar, hikoyachilik san’ati, hakim, .)	Matn bilan ishlash jarayonida o‘qituvchi va o‘quvchi faoliyatini tashkil etish» masalasini qanday tushunasiz? (Tayanch tushunchalar, lug‘at tuzish, izohli lug‘at, mushohada)	. Adabiyot o‘qitish metodikasi fanining o‘tmishdagi buyuk allomalar, mudarris olimlarning qarashlariga tayanishi. (Tayanch tushunchalar: Ibn Sino, Farobiy, Yusuf xos Hojib)	«...badiiy asar tahlilida o‘quvchi ma’naviyatiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadigan jihatlar», Sizningcha, nimalardan iborat bo‘lishi mumkin? Fikringizni bir asar misolida asoslang..
3	Adabiyot o‘qitish metodikasining tarixi va shakllanishi haqida ma’lumot bering (Tayanch tushunchalar: sharq xalqlari, turkiy xalqlar, hikoyachilik san’ati, hakim, .)	Adabiyot o‘qitish metodikasi fanining o‘tmishdagi buyuk allomalar, mudarris olimlarning qarashlariga tayanishi. (Tayanch tushunchalar: Ibn Sino, Farobiy, Yusuf xos Hojib)	Zamonaviy adabiy ta’limda keskin burilish yasagan olim Q. Yo‘ldoshevning asosiy g‘oyalari nimalardan iborat ekanini ochib bering.	Adabiyot darslarida multimedia va audiomateriallardan foydalanishning ahamiyati to‘g‘risida fikringizni bayon qiling.	Yusuf Xos Hojibning didaktik dostonchilikning asoschisi ekanligini izohlang
4	U. Dolimovning «Milliy uyg‘onish pedagogikasi» asarida qayd etilgan «usuli savtiya» metodi haqida nimalarni bilasiz? Bu 27 haqda manbaalarga murojaat qiling. Mazkur metodning bugungi «an’anaviy», «mantiqiy» va «interfaol» metodlardan farqli va o‘xshash jihatlarini aniqlang	Abu Nasr Forobiyning: «...badiiy asarni ifodali o‘qish, o‘qiganini hikoya qilib berish zo‘r san’at ekani» borasidagi fikrini tahlil qiling. O‘qiganini qayta hikoyalash ta’lim tizimining qaysi bosqichida ko‘proq samara beradi deb o‘ylaysiz?	Fanning mustaqillik davridagi rivojlanish tamoyillari. (Tayanch tushunchalar: tadqiqot, darslik, monografiya)	Metodik fikrlar tarixining o‘zbek xalqi va millat adabiyoti taraqqiyoti bilan bog‘liqligi.	Bugun amalda bo‘lgan «Adabiyot» darsliklarini tahlilga torting. Ulardagi didaktik ashyolarning mazmun-mohiyatini bayon qiling.

4	Induktiv va deduktiv ta’lim haqida ma’lumot bering. (Tayanch tushunchalar: induktiv, deduktiv, Y. Babanskiy, qoida, xususiy)	Metod va usul atamasining biri-biridan farqi bormi? Fikringizni izohlang. (Tayanch tushunchalar: metod, usul, qo‘llash, tahlil, baholash, natija, maqsad)	Darslarga qo‘yiladigan metodik talablar nimalardan iborat?	Adabiyot o‘qituvchisi va o‘quvchilar bilan hamkorlik jarayonida o‘tiladigan mavzularning ta’siri va tarbiyaviy ahamiyati haqida fikringizni bayon qiling.	Mustaqillik davri adabiyotining o‘ziga xos xususiyatlari. Misollar asosida izohlang.
5	Ta’lim tamoyillari haqida ma’lumot bering. U qanday turlarga bo‘linadi? (Tayanch tushunchalar: ta’lim mazmuniga aloqador tamoyillar, ilmiylik, fundamentallik, umumiylik, yo‘nalganlik)	Adabiyot darslarida didaktik o‘yinlardan foydalanish usullari haqida ma’lumot bering. (Tayanch tushunchalar: ta’lim, maqsad, vazifa, subyekt, vosita, obyekt, darslik, talablar)	Dars va uning maqsadiga ko‘ra turlari haqida ma’lumot bering.	Adabiyot darslarini tashkil etishda qo‘llaniladigan samarali metod va usullar haqida ma’lumot bering.	Mustqillik davri she’riyatining o‘ziga xos xususiyatlari. Misollar asosida izohlang.
5	Ijodkor hayoti va ijodini ta’lim bosqichlarida o‘rganishning aha- miyati haqida ma’lumot bering. (biografiya, materiallar, na’muna)	Ijodkor tarjimai holini o‘rganishda uning o‘z asarlaridan foyda-lanishning ahamiyati haqida ma’lumot bering.(ikki usul, manbalar, asarlar)	Yozuvchining tarjimayi holi o‘z asarlarida aks etgan o‘rinlari haqida misollar yordamida izohlang.	Yozuvchining tarjimayi holini o‘rganishning o‘quvchilarga estetik ahamiyati haqida fikr bildiring.	O‘zbek she’riyatida yangicha ifoda usullari va badiiy tadqiq yo‘llarining kashf etilishi. Misollar asosida izohlang.
6	Adib hayotini o‘rganishning shakl va usullari haqida ma’lumot bering.(ikki usul, manbalar, asarlar)	Yozuvchi tarjimai holi va uning uslubi o‘rtasidagi aloqadorlik haqida ma’lumot bering.(yozuvchi uslubi, xarakter xususiyatlari, badiiy tili)	Lirik asarlarda ijodkorning o‘z shaxsiy hayoti aks etgan o‘rinlari haqida misollar yordamida izohlang.	Yozuvchining tarjimayi holini o‘rganishning xronologik jihatlarining avzalllik va kamchiliklari haqida ma’lumot bering.	Mustaqillik davri nasrining o‘ziga xos xususiyatlari va rang-baranglik jihatlari. Misollar asosida izohlang.
6	Badiiy tahlil turlari haqida ma’lumot bering. (ilmiy-filologik, o‘quv-didaktik)	Badiiy asar tahlilining bosqichlari.(asar bilan tanishish,asarni tahlil qilish, tahlilni umumlashtirish)	O‘quv tahlilida amal qilinishi shart bo‘lgan bir qator tamoyillari haqida ma’lumot bering.	Roman janri haqidagi nazariy ma’lumot nechanchi sinfda berilishi maqsadga muvofiq? Fikringizni misollar vositasida tushuntiring	Dars ishlanmalari, ularning mohiyati, shakl va ko‘rinishlari.
7	O‘quv-didaktik tahlilning tahlilchilar miqdoriga ko‘ra turlarini izohlang.(individual, guruhiy, ommaviy)	Badiiy asarni tahlil qilishning yo‘llari haqida ma’lumot bering (muallifga ergashib yoki yaxlit o‘rganish, obrazlar bo‘yicha o‘rganish, muammoli o‘rganish.)	Xalq dostonlari bo‘yicha berilgan nazariy ma’lumotlarning izchilligi va betakrorligiga erishishda nimalarga ahamiyat berish kerak?	Epik asarlarni tahlil qilishning metodik talablari nimalardan iborat ekanligini tushuntiring.	Mahmud Qoshg‘ariyning hayoti va ijodi “Devonu lug‘atit-turk”da aks etganligi.
7	She’riy san’atlarni mumtoz lirik janr namunalarini o‘qitishda parallel o‘rganishning ahamiyatini tushuntirib bering. (Tayanch tushunchalar: irsoli masal, tashbeh, tarse’, talmeh, g‘azal, ruboiy)	«Ssenariyli dars» haqida ma’lumot bering. (Tayanch tushunchalar: kognitivlik, muammolilik, mavzuga oidlik, ijodkorlik, tayyorgarlik, ijro mahorati)	Lirik turga mansub nazariy ma’lumotlarning o‘qitilishini qanday samarali tashkil etish kerak?	Mumtoz she’riyat namunalarini tahlil qilishda qofiya, radif va vazn xususiyatlarining zarurati nimalardan iborat ekanligini izohlang.	“Devonu lug‘atit-turk” izohli lug‘at va qomusiy asar sifatida.
8	Ruboiy va qit’a haqidagi nazariy ma’lumotlar qaysi sinfda berilgan? Bu janrlar haqida nimalarni bilasiz? (Tayanch tushunchalar: 6-sinf, 7-sinf, ruboiy, tarona ruboiy, qofiya, radif, qit’a)	G‘azal janri haqida nazariy nazariy ma’lumotlar maktab darsliklarida qanday berilgan va bu ma’lumotlar o‘quvchilarga qanchalik muhim. (bayt, radif, qofiyalanish,)	G‘azal janrining poetik xususiyatlari va tahlillar maktab darsliklar qanday berilgan va bu o‘quvchilar uchun qanchalik muhim bilim beradi.	Tuyuq janri haqida nazariy nazariy ma’lumotlar maktab darsliklarida qanday berilgan va bu ma’lumotlar o‘quvchilarga qanchalik muhim.	Mehnat va marosim qo‘shiqlari haqida ma’lumot bering. Bunday qo‘shiq turlari maktab darsliklarida berilishining ahamiyati haqida fikringizni bildiring.
8	Dramatik asarga xos nazariy ma’lumotlarni mustahkamlash nimalardan iborat? (Tayanch tushunchalar: *drama, tragediya, komediya, echki qo‘shig‘i)*	Adabiyot o‘qitishda pedagogik innovatsiyalar haqida fikr bildiring. (Tayanch tushunchalar: *innovatsiya, yangilanish, pedagogik innovatsiya bosqichlari)*	Dramatik asarlarning mutolaasi haqida nima deya olasiz? Sizningcha, ular darsda, o‘qituvchi tomonidan qanday o‘qilishi kerak?	Dramatik asarlarning o‘ziga xos xususiyatlari haqida ma’lumot bering.	Adabiyot darslarida audivizual va texnik vositalardan foydalanish usullari.
9	Adabiy ta’limda hamkorlikda o‘qitish texnologiyalari haqida fikr bildiring. (Tayanch tushunchalar: texnologiyalar, sinergetika, subyekt, obyekt, hamkorlik texnologiyasi)	FSMU metodi haqida ma’lumot bering. Dramatik asarlarni shu metod asosida tushuntirib bering. (Tayanch tushunchalar: fikr, sabab, misol, umumlashtirish)	Istalgan bir dramatik asar misolida induktiv va deduktiv metodlarning xususiyatlarini aniqlang.	SWOT metodi haqida ma’lumot bering. Dramatik asar qahramonini shu metod asosida izohlang.	"BXBXB" metodi haqida ma’lumot bering. Dramatik asar qahramonini shu metod asosida izohlang.
9	Mumtoz asarlarni sharhlab o‘rganishda e’tibor qaratish lozim bo‘lgan jihatlar haqida ma’lumot bering.(lug‘at, qofiyalanish, vazn, qisqacha mazmuni, badiiy san’atlar)	Navoiy asarlarining sharhlab o‘qitishda maktab darsliklarida qay jihatlariga e’tibor qaratilgan. Qay jihatlari kamchiliklari bor.(g‘azllar, ruboiy, dostonlari, nasriy bayonlari)	Lirik asarlarda kayfiyat va tuyg‘ular tasvirining ustuvorligi haqida fikringizni bayon qiling.	Lirik asarlarda ifodali o‘qishning ahamiyati haqida fikringizni bayon qiling.	Yusuf Xos Hojibning hayoti va ijodi.

10	Ifodali o‘qishning ta’lim berishdagi ahamiyati haqida ma’lumot bering. (tarbiyaviy, psixiologik, estetik)	O‘zbek mumtoz adabiyotining xususiyatlari va uni o‘qitishdagi murakkabliklar haqida fikr bildiring. (tashqi omil, ichki omil, so‘zlar murakkabligi,)	Adabiyot darslarida murakkab matnlar tahlili va ularni o‘rganishning o‘ziga xos xususiyatlari nimalardan iborat?	Asarlar matni ustida ishlashda ularning tur xususiyatlariga ko‘ra o‘rganish borasida fikrlaringizni bayon qiling.	Lirik asarlarni tahlil qilishning o‘ziga xos xususiyatlari nimalardan iborat?
10	20.Ruboiy va qit’a haqidagi nazariy ma’lumotlar qaysi sinfda berilgan? Bu janrlar haqida nimalarni bilasiz? (Tayanch tushunchalar: 6-sinf, 7-sinf, ruboiy, tarona ruboiy, qofiya, radif, qit’a)	20.Mumtoz adabiyot namunalairini o‘quvchilarga o‘rganishga beriladigan mustaqil ishlarining o‘rni va ahamiyati nimalardan iborat? (tayanch tushunchalar: g‘azal, qit’a, ruboiy, tuyuq, chiston)	20.Mumtoz asarlarni sharhlab o‘rganishda badiiy san’atlarning o‘rni haqida fikringizni bildiring.	20.Lirik asarlarni tahlil qilishning o‘ziga xos xususiyatlari nimalardan iborat?	“T chizmasi” metodidan foydalangan holda savol va topshiriqlar tuzish.
11	21. G‘azal janri haqida nazariy ma’lumot bering. Adabiyot darslarida g‘azal janrini qanday metodlar orqali samarali o‘qitish mumkin.(bayt, misra, radif, taxallus, matla’, maqta’)	21.Ruboiy janri haqida nazariy ma’lumot bering. Adabiyot darslarida g‘azal janrini qanday metodlar orqali samarali o‘qitish mumkin. (aruz, misralar soni, qofiyalanishi, turlari)	21.Lutfiy g‘azallari bo‘yicha mavzusida qanday metodlardan foydalanish orqali g‘azal matnini o‘quvchilarda tushunish va tahlil etish samaradorligiga erishish mumkin	21.Bobur ruboiylarini o‘rganish yuzasidan qanday samarali metodlardan foydalanish mumkin.	21.Mustaqillik davri adabiyoti. Misollar asosida izohlang.
11	28.Insho haqida ma’lumot bering. (arabcha, ijodiy ish, adabiy insholar, erkin insholar)	28.Inshoning turlari (ta’limiy, sinov, ko‘rik-tanlov, adabiy, erkin)	28.Insho yozishda o‘quvchilarga beriladigan tavsiyalar haqida ayting.	28.Insho va essening o‘xshash va farqli jihatlari haqida ma’lumot bering.	28.Inshoning 30 ballasosida baholash mezonlari haqida ma’lumot bering.
12	29.Pedagogik maqsadga ko‘ra insho turlari. (ta’limiy, sinov, ko‘rik-tanlov)	29.Inshoga reja yozish haqida ma’lumot bering. (soda reja, murakkab reja)	Epigraf haqida ma’lumot bering. Misollar yozrdamida izohlang.	Insho yozishda o‘quvchilar yo‘l qo‘yadigan xatolar va uni bartaraf etish uchun tavsiyalar haqida ayting.	Inshoning 75,6 ball asosida baholash mezonlari haqida ma’lumot bering.
12	30.O‘quvchi ma’naviy kamolotini ta’minlashda muammoli ta’limning o‘rni haqida fikr bildiring. (Tayanch tushunchalar: muammoli ta’lim, muammoli vaziyat, badiiy asarning muammoli tahlili, o‘qituvchining vazifasi	30.Metodika ilmida o‘qishning turlari bo‘yicha fikr bildiring. (Tayanch tushunchalar: sinfda o‘qish, analitik o‘qish, ovoz chiqarib o‘qish, jamoaviy o‘qish, individual o‘qish)	30.”O‘tkan kunlar” romanidagi obrazlarni baholashda qaysi metodlardan foydalanish samaraliroq.	Ezop masallaridagi qahramonlarini baholashda qaysi metodlardan foydalanish maqsadga muvofiq va darsliklarda qanday baholangan.	“Sohibqiron” dramasi qahramonlarini baholashda qaysi metodlardan foydalanish samarali.
13	Badiiy asar tili haqida ma'lumot bering.(til, obrazlilik, muallif nutqi, personaj nutqi, tarixiy so'zlar, dialektlar)	Badiiy asarda kompozitsiya(kompozitsiya unsurlari, sarlavha, epigraf, badiiy qoliplash	Badiiy asarda portret	Badiiy asarda peysaj	Badiiy asarda syujet
13	Badiiy asar tahlili (filologik tahlil, ilmiy tahlil)	Badiiy tahlil tamoyillari (tarixiylik, estetiklik, muammoli tahlil)	Badiiy tahlilda estetiklik	Badiiy tahlilda tarixiylik	Muammoli tahlil
14	Sinfdan tashqari ishlarni tashkil etish.(to'garaklar, adabiy kechalar)	To'garaklar va uni tashkil etish yo'llari. (reja, nizom, mavzu)	Kitob taqdimotlari va uni tashkil etish.	Adabiy kechalar va ularni tashkil etish.	Ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar va ularni tashkil etish
15	O'zbekistonda ta'lim muassalarida adabiyot o'qitish metodikasi. (istiqloldan avval, mustaqillikdan keyin, zamonaviy adabiy ta'lim)	O'zbekistonda adabiyot o'qitish metodikasi boshqa mamlakatlar bilan qiyosiy o'rganish.(Sharq va g'arb adabiy ta'limi)	O'zbekiston va AQSH ta'limi o'xshashlik va o'ziga xoslik)	O'zbekiston va Yaponiyata'limi o'xshashlik va o'ziga xoslik)	O'zbekiston va Yevropa ta'limi o'xshashlik va o'ziga xoslik)